

Delegacija Evropske unije u Srbiji
Vladimira Popovića 40/V, 11070 Novi Beograd
Tel: +381 11 308 3200
e-mail: delegation-serbia@eeas.europa.eu
web: www.europa.rs

Centar za slobodne izbore i demokratiju – CeSID;
Belimarkovićevea 9, 11000 Beograd
Tel: +381 11 2852 886
e-mail: cesid@cesid.rs
web: www.cesid.rs

Projekat finansira Evropska unija
u okviru EIDHR programa

PRIRUČNIK ZA UČEŠĆE GRAĐANA U DONOŠENJU ODLUKA U PREŠEVU, BUJANOVACU I MEDVEĐI

PRIRUČNIK ZA UČEŠĆE GRAĐANA U DONOŠENJU ODLUKA U PREŠEVU, BUJANOVACU I MEDVEĐI

Beograd, februar 2017. godine

Projekat finansira Evropska unija
u okviru EIDHR programa

SADRŽAJ

3	SADRŽAJ
4	UVODNA REČ
7	1. NAČINI NA KOJE GRAĐANI MOGU DA UČESTVUJU U PROCESU DONOŠENJA ODLUKA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE
8	2. OBLICI UČEŠĆA GRAĐANA: <i>GRAĐANSKE INICIJATIVE, REFERENDUM, ZBOR GRAĐANA, JAVNE RASPRAVE, JAVNE ANKETE</i>
8	GRAĐANSKE INICIJATIVE
10	REFERENDUM
11	ZBOR GRAĐANA
11	JAVNE RASPRAVE
12	JAVNE ANKETE
13	3. LOKALNI IZBORI
17	4. ULOGA MESNIH ZAJEDNICA
24	5. ZNAČAJ SARADNJE SA ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA
26	6. KOMUNIKACIJA IZMEĐU NACIONALNOG SAVETA I GRAĐANA
28	7. KONTAKT PODACI OPŠTINA

UVODNA REČ

Priručnik koji se nalazi pred Vama nastao je kao jedan od rezultata projekta „**Podrška demokratizaciji u Preševu, Bujanovcu i Medveđi**“, koji sprovodi **Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) iz Beograda**, u saradnji sa partnerskim organizacijama *International Human Center* iz Preševa, *Civilni Resurs Centar* iz Bujanovca i *Udruženje građana Gornja Jablanica* iz Medveđe. Projekat „Podrška demokratizaciji u Preševu, Bujanovcu i Medveđi“ traje od aprila 2016. godine do aprila 2017. godine i finansira ga Evropska unija u okviru EIDHR programa.

Cilj Priručnika je da Vam omogući detaljno upoznavanje sa pojmom građanske participacije, odnosno načinima i koracima putem kojih možete da uzmete učešće u donošenju važnih odluka u Vašim opštinama. Ovde možete pronaći sve važne informacije o (1) *Načinima na koje možete učestvovati u procesu donošenja odluka u Vašim opštinama, odnosno svim odredbama koje propisuju zakonski i podzakonski akti;* (2) *Oblicima učešća građana – građanskim inicijativama, referendumu, zboru građana, javnim raspravama i javnim anketama;* (3) *Lokalnim izborima, aktivnom i pasivnom biračkom pravu;* (4) *Mesnim zajednicama i njihovoj ulozi;* (5) *Značaju saradnje sa organizacijama civilnog društva;* (6) *Nacionalnom savetu nacionalne manjine i načinima komunikacije između Vas i ove institucije* i (7) *Kontakt podatke opština.*

Poseban deo Priručnika predstavlja kompletni spisak svih mesnih zajednica na teritorijama opština Preševo, Bujanovac i Medveđa sa imenima predsednika svake mesne zajednice, kojima se možete obratiti.

Priručnik je namenjen prvenstveno najširoj javnosti, odnosno građanima kao neizostavnim akterima celokupnog procesa donošenja odluka, ali i političkim strankama, političarima, organizacijama civilnog društva i medijima.

U Beogradu, februara 2017. godine

Emilija Brkić

Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID)

1.

NAČINI NA KOJE GRAĐANI MOGU DA UČESTVUJU U PROCESU DONOŠENJA ODLUKA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

Kako bi približili građanima načine na koje mogu neposredno da učestvuju u donošenju odluka u jedinicama lokalne samouprave, neophodno je poći od normativnog okvira koji uređuje to učešće. Cilj publikacije jeste da u narednim poglavljima na što jednostavniji i prijemčiviji način približi moguće načine ostvarivanja prava građana, kako bih ih podstakli da aktivnije učestvuju u formulisanju lokalnih politika. U kratkim crtama ćemo navesti najvažnija pravna akta i načine na koje oni uređuju ovu oblast.

Legislativni okvir se bazira na Ustavu Republike Srbije i važnim zakonskim aktima: **Zakonu o lokalnoj samoupravi i Zakonu o referendumu i narodnoj inicijativi**.

Predmet ustavnog regulisanja u ovoj oblasti je značajan zbog oblasti neposrednog učešća građana, i navođenja referenduma i inicijativa kao mehanizama za vršenje vlasti i suverenosti građana. Neposredno učešće se odnosi na sve nivoe vlasti, od republičkih do lokalnih.

Zakon o lokalnoj samoupravi predviđa tri načina neposrednog učešća građana: građansku inicijativu (kao oblik predlaganja odluka iz nadležnosti skupštine opštine), referendum (kao oblik odlučivanja) i zbor građana (kao način za utvrđivanje predloga i zahteva koji se upućuju organima lokalne samouprave).

U oba navedena zakonska akta se nalaze identične odredbe u delu koji kaže da skupština jedinice lokalne samouprave može na sopstvenu inicijativu da raspiše referendum o pitanjima iz svoje nadležnosti i da je odluka putem referenduma doneta ako se za nju izjasnila većina građana koja je glasala, pod uslovom da je glasalo više od polovine ukupnog broja građana. Za sve oblike neposrednog učešća građana zakon predviđa detaljniju regulaciju kroz statute opština i gradova.

Putem građanske inicijative se predlaže skupštini jedinice lokalne samouprave donošenje akta kojim će se urediti određeno pitanje iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave, promenu statuta ili drugih akata i raspisivanje referenduma u skladu sa zakonom i statutom.

Odredbe o zboru građana, su takođe identične u zakonima i one uređuju pitanja regulacije zbora građana, načinu usvajanja predloga i u roku u kome jedinice lokalne samouprave moraju da razmotre predloge i zahteve.

2. OBLICI UČEŠĆA GRAĐANA: GRAĐANSKE INICIJATIVE, REFERENDUM, ZBOR GRAĐANA, JAVNE RASPRAVE, JAVNE ANKETE

Uvidom u statute opština Bujanovca, Preševa i Medveđe kao forme neposrednog učešća građana u ostvarivanju lokalne samouprave navode se: građanske inicijative, referendum, zbor građana i javne rasprave, s tim da opština Medveđa kao dodatni vid građanske participacije predviđa javne ankete.

GRAĐANSKE INICIJATIVE

Putem građanske inicijative **predaju se potpisi radi izmene pravnih akta u lokalnoj samoupravi ili njenog statuta, kao i donošenje mera koje su u nadležnosti skupštine.** Skupština je dužna da održi raspravu i da dostavi obrazložen odgovor građanima u roku od 60 dana. Statutom se utvrđuje broj potpisa potreban za punovažno pokretanje građanske inicijative, koji ne može da bude manji od **5% birača registrovanih u opštini.** Dosadašnja praksa je pokazala da su građani aktivniji u manjim opštinama i da su češće podnosili inicijative u odnosu na veće gradove.

Građanske inicijative se obično podnose za one problem sa kojima se građani svakodnevno susreću: komunalni, saobraćajni, pomoć različitim manifestacijama itd. U određenim slučajevima se podnose za izmenu teritorijalne organizacije opštine ili grada. Građanska inicijativa je instrument koji građane ovlašćuje da skupštini opštine predlaže usvajanje nekog opštinskog akta (statuta, odluke itd.) ili da daju amandmane na te akte i da zahtevaju da se takav predlog, ukoliko ga nadležno opštinsko telo ne prihvati, stavi na glasanje građana. Prema tome, takav predlog će biti usvojen tako što će ga prihvatiti ili odgovarajuće opštinsko telo, ili većina biračkog tela.

Na ovaj način birači mogu da menjaju trenutno stanje, bez obzira na to da li je lokalna vlast usvojila neku odluku ili ne, pa čak i protiv volje lokalnih vlasti.

Primer: ukoliko opština ne pokušava da reši određeni saobraćajni problem, nezadovoljni građani odlučuju da pokrenu građansku inicijativu i formulišu inicijativni predlog, po kojem taj problem treba da se reši. Ukoliko prikupe dovoljan broj potpisa, opštinska skupština je obavezna da o tom predlogu glasa. Ako opštinska skupština odbaci inicijativni predlog, onda se organizuje glasanje građana. Odluka je za opštinu obavezujuća, ukoliko se na tom glasanju usvoji predlog građana.

Posebno obratiti pažnju!

Građanska inicijativa nije isto što i peticija. Peticija je pismeno obraćanje kojom grupa građana traži od organa javne vlasti da pokrene postupak ili preduzme meru ili radnju iz svoje nadležnosti. Sama forma peticije nije definisana zakonom kao što je to slučaj sa građanskom inicijativom.

REFERENDUM

Pravo na referendum je pravo građana da glasaju o odluci koju je usvojio narodni ili lokalni parlament ili skupština i tako odluče da li žele da tu odluku prihvate ili odbace. Skupština jedinice lokalne samouprave može da raspiše referendum o pitanju iz svoje nadležnosti, a dužna je da to učini na predlog najmanje 10% birača od ukupnog broj birača u jedinici lokalne samouprave. Skupština jedinice lokalne samouprave može na sopstvenu inicijativu da raspiše referendum o pitanjima iz svoga delokruga. Odluku o raspisivanju opštinskog referenduma donosi većinom glasova ukupnog broja odbornika. Odluka putem referenduma je doneta ako se za nju izjasnila većina građana koja je glasala, pod uslovom da je glasalo više od polovine ukupnog broja građana. Odluka doneta na referendumu je obavezna, a skupština jedinice lokalne samouprave je ne može staviti van snage, niti izmenama i dopunama menjati njenu suštinu u narednom periodu od godinu dana od dana donošenja odluke. Najveći broj sprovedenih referenduma se odnosio na samodoprinosu i na promenu teritorijalne organizacije koja se odnosi na spajanje ili razdvajanje mesnih zajednica. Organi za sprovođenje referenduma su komisija i glasački odbor. Komisiju obrazuje organ koji je raspisao referendum, a komisija obrazuje glasačke odbore.

→ Posebno obratiti pažnju!

Pitanje o kome se građani referendumom izjašnjavaju mora biti jasno i koncizno formulisano, tako da se na njega može odgovoriti sa „za” ili „protiv”, odnosno „da” ili „ne”.

ZBOR GRAĐANA

Zbor građana se saziva za deo teritorije jedinice lokalne samouprave utvrđen statutom. **Zbor građana raspravlja i daje predloge i zahteve o pitanjima iz nadležnosti organa jedinice lokalne samouprave.** Zbor građana većinom glasova prisutnih usvaja predloge i zahteve, upućuje ih skupštini ili pojedinim organima i službama jedinice lokalne samouprave. Organi i službe jedinice lokalne samouprave dužni su da, u roku od 60 dana od održavanja zbora građana, razmotre zahteve i predloge građana i o njima zauzmu stav, odnosno donesu odgovarajuću odluku ili meru i o tome obaveste građane. Način sazivanja zbora građana, njegov rad, kao i način utvrđivanja stavova zbora uređuje se statutom i odlukom skupštine opštine. Zbor građana saziva se po potrebi za mesnu zajednicu, deo mesne zajednice ili više mesnih zajednica na način utvrđen statutom opštine.

JAVNE RASPRAVE

Javna rasprava je mehanizam putem kojeg predstavnici lokalne vlasti dolaze do informacija, mišljenja i rešenja koja se tiču određenih odluka. Koristi se kako bi se predstavnici izvršne vlasti i lokalno stanovništvo informisali o eventualnim posledicama predloženih promena. Opština nema obavezu da predloge koje građani daju na javnim raspravama sprovede u delo, što znači da je donošenja odluka i odgovornost na nadležnom telu opštine.

Još jedna karakteristika javne rasprave jeste da građani, stručna lica i predstavnici vlasti na taj način mogu naći bolja i efikasnija rešenja. Na učešće javnosti treba da se gleda pozitivno, s obzirom da ono otvara vrata svim zainteresovanim pojedincima i grupama da svojim učešćem doprinesu kvalitetu života. To su prednosti participacije građana u donošenju odluka.

Prema statutima opština Bujanovca, Preševa i Medveđe, javne rasprave moraju biti organizovane u sledećim slučajevima: prilikom usvajanja budžeta opštine, zatim prilikom usvajanja strateških i akcionih planova razvoja, kao i prostornih planova opštine.

JAVNE ANKETE

Opština Medveđa je specifična po tome što sprovodi javne ankete. **One predstavljaju mogućnost organa opštine da o pitanjima iz svoje nadležnosti konsultuju građane.** Ankete se sprovode, s jedne strane, da bi se sakupili podaci o potrebama i problemima građana, izvršila prioritizacija projekata koji će ući u strateške planove razvoja opštine i biti finansirani iz programskog budžeta u narednim godinama, odnosno, sa druge strane, da bi se utvrdio stepen zadovoljstva građana uslugama koje pruža opštinska uprava i sakupili predlozi za unapređenje njenog rada. Ankete su anonimne, formulisane su na oba službena jezika (srpski i albanski). Dostupne su u opštinskom uslužnom centru, kancelariji za LER i na nekoliko punktova u centru opštine. O sprovođenju ankete građani se obaveštavaju posredstvom lokalnog radija i zvaničnog sajta opštine, a rezultati se takođe javno objavljuju.

Preporuka: potrebno je podsticati i promovisati različite oblike građanskog aktivizma, jer iako ovi mehanizmi postoje i propisani su aktima opštine i zakonima, njihove prednosti se ne koriste u punoj meri.

Angažovanje javnosti u procesu odlučivanja bitno je za poboljšanje odnosa između građana i javnih vlasti, jer može vremenom proizvesti kulturu participacije građana i time do sve većih zahteva za odgovornost vlasti prema javnosti.

Lokalna samouprava je pravo građana da upravljaju javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo, neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika u jedinicama lokalne samouprave, kao i pravo i sposobnost organa lokalne samouprave da, u granicama zakona, uređuju poslove i upravljaju javnim poslovima koji su u njihovoj nadležnosti. Građani koji imaju biračko pravo i prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave, upravljaju poslovima lokalne samouprave. Biračko pravo je jedno od najznačajnijih političkih prava građana. Lokalni izbori se sprovode kao neposredni, jer birači sami biraju odbornike u skupštini opštine ili grada. **Biračko pravo ima dva pojavna oblika: aktivno i pasivno biračko pravo.**

Opšte biračko pravo znači da je pravo glasa na lokalnim izborima (**aktivno biračko pravo**) priznato svim punoletnim, poslovno sposobnim državljanima Republike Srbije koji imaju prebivalište na teritoriji određene jedinice lokalne samouprave. Aktivno biračko pravo se vrši glasanjem. Glasanje je izborna radnja koja se sastoji u davanju glasa onoj izbornoj listi za čije kandidate birač želi da postanu odbornici u skupštini jedinice lokalne samouprave.

Pasivno biračko pravo je pravo građanina da bude biran za odbornika. Kandidat za odbornika može biti punoletno lice, poslovno sposobno, koje je državljanin Republike Srbije i koje ima prebivalište na teritoriji opštine na kojoj se sprovode lokalni izbori. Kandidat može biti samo na jednoj izbornoj listi.

Lokalni izbori su vrsta izbornog procesa kojim se biraju predstavnički organi u jedinicama lokalne samouprave. Organi za

sprovođenje lokalnih izbora su: izborna komisija jedinice lokalne samouprave (opštinska/gradska izborna komisija) i birački odbori.

Opštinska izborna komisija (OIK) je posebno telo čiji je zadatak da organizuje lokalne izbore i obezbedi zakonit i pravilan tok lokalnih izbora. Ovo telo radi u stalnom i proširenom sastavu. Nijedna politička stranka ili stranačka koalicija ne može imati više od polovine članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora. Izbornu komisiju u stalnom sastavu čine: predsednik, članovi, sekretar i njihovi zamenci. Ovo telo pored predsednika mora imati još najmanje šest članova. Izbornu komisiju u proširenom sastavu, osim imenovanih, čine još i opunomoćeni članovi, kao predstavnici podnosioca proglašanih izbornih lista.

OIK ima zadatak između ostalog da: određuje biračka mesta; daje uputstva biračkim odborima u pogledu sprovođenja postupka izbora odbornika; propisuje obrasce i organizuje tehničke pripreme za sprovođenje izbora za odbornike; utvrđuje da li su izborne liste sačinjene i podnete u skladu sa propisima o izboru odbornika; proglašava izborne liste; utvrđuje i objavljuje ukupne rezultate izbora odbornika.

→ Posebno obratiti pažnju!

Na internet strani opštine Bujanovac dostupan je link sa podacima i neophodnom pratećom dokumentacijom za rad Opštinske izborne komisije: http://bujanovac.rs/cms/lat/ops-tinska_izborna_komisija

Birački odbor neposredno sprovodi glasanje na biračkom mestu. Članove stalnih i proširenih biračkih odbora imenuje izborna komisija. Stalni sastav biračkog odbora čine: predsednik, najmanje četiri člana i njihovi zamenci. Članovi biračkog odbora u proširenom sastavu

imenuju se na predlog podnosioca izbornih lista za koje je utvrđeno da ispunjavaju uslove da imenuju svoje predstavnike u organe za sprovođenje izbora. Član izborne komisije, odnosno biračkog odbora ne može biti kandidat za odbornika. Birački odbor treba da preuzme izborni materijal i da ga čuva do otvaranja biračkog mesta, da pripremi biračko mesto za glasanje, da otvori biračko mesto, da sprovede glasanje i održava red na biračkom mestu, da zatvori biračko mesto, da utvrdi rezultate glasanja, da popuni zapisnik o radu biračkog odbora i da vrati izborni materijal OIK.

→ Posebno obratiti pažnju!

Često se dešava da građani nisu upoznati sa promenama koje se tiču biračkih mesta. Do ovih informacija mogu doći u OIK, da ne bi tokom trajanja izbornog dana tražili svoje biračko mesto kako bi ostvarili biračko pravo.

Na internet stranici <http://birackispisak.mduls.gov.rs/javniportal> nalaze se podaci o glasanju birača po mestu prebivališta. To znači da svaki građanin može unosom svog jedinstvenog matičnog broja (JMBG) proveriti gde se nalazi biračko mesto na kome može ostvariti svoje biračko pravo. Ukoliko se ovom proverom primeti greška (na primer, da lice nije upisano u birački spisak), potrebno je da građanin podnese zahtev za promenu u biračkom spisku (upis, izmena, dopuna, ispravka ili brisanje) opštinskoj upravi prema mestu prebivališta, odnosno boravišta ukoliko je reč o interno raseljenim licima.

U odluci o raspisivanju izbora određuje se dan održavanja izbora i dan od kojeg počinju da teku izborne radnje. Od tog trenutka izborna komisija treba sve da pripremi i organizuje kako bi birači mogli da glasaju na dan koji je određen za održavanje izbora. Izbori ne mogu da

se sprovedu ako nema izbornih lista za koje bi birači mogli da glasaju. Pravilima o kandidovanju uređeno je ko može da podnese izbornu listu, koji su uslovi za podnošenje izborne liste itd.

Podnosilac izborne liste za izbor odbornika može biti: registrovana politička stranka, koalicija registrovanih političkih stranaka i grupa građana.

Politička stranka je organizacija građana koji su se slobodno i dobrovoljno udružili da bi ostvarivali političke ciljeve učešćem na izborima i demokratskim oblikovanjem volje građana. Da bi mogla da predlaže kandidate za odbornike politička stranka mora biti upisana u Registar političkih stranaka.

Koalicija registrovanih političkih stranaka je oblik udruživanja političkih subjekata radi zajedničkog učešća na izborima, koji svoje međusobne odnose uređuju ugovorom, overenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje overavanje potpisa.

Grupa građana je oblik udruživanja birača radi zajedničkog učešća na izborima, koji svoje međusobne odnose uređuju ugovorom, overenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje overavanje potpisa.

Uvidom u Izvod iz Registara političkih stranaka koji se nalazi na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, ukupno osam političkih stranaka registrovalo je svoje sedišta na teritoriji opština Bujanovac (4) i Preševo (4), dok Medveđa nema registrovane stranke

(<http://www.mduls.gov.rs/doc/dokumenta/pstranke/IZVOD%20IZ%20REGISTRA%20170206.pdf>).

POLITIČKE STRANKE SA SEDIŠTEM U BUJANOVCU

1. Demokratska unija Albanaca - Unioni demokratik Shqiptar, politička stranka albanske nacionalne manjine;
2. Pokret za demokratski progres - Lëvizja e Progresit Demokratik, politička stranka albanske nacionalne manjine
3. Demokratska partija - Partia demokratike, politička stranka albanske nacionalne manjine
4. Ujedinjena partija Roma - Jekutni Partija Romani, politička stranka romske nacionalne manjine

POLITIČKE STRANKE SA SEDIŠTEM U PREŠEVU

1. Demokratska Unija Doline - Bashkimi Demokratik i Luginës politička stranka albanske nacionalne manjine
2. Partija za demokratsko delovanje - Partia për veprim demokratik, politička stranka albanske nacionalne manjine
3. Demokratska partija Albanaca - Partia demokratike Shqiptare, politička stranka albanske nacionalne manjine
4. Alternativa za promene - Alternativa për ndryshim, politička stranka albanske nacionalne manjine

4.

ULOGA MESNIH ZAJEDNICA

Mesna zajednica predstavlja posebnu, institucionalizovanu formu okupljanja građana koji žive na istoj teritoriji. Radi potreba lokalnog stanovništva osnivaju se mesne zajednice, i to: za deo naseljenog mesta, za jedno naseljeno mesto i za više naseljenih mesta. Skupština opštine, odnosno skupština grada, odlučuje uz prethodno pribavljeno

mišljenje građana, o obrazovanju, području za koje se obrazuju i ukida-ju mesne zajednice. Mesna zajednica se obrazuje na području na kome postoji interes za što neposrednije zadovoljavanje zajedničkih potreba građana. Ova tela imaju svojstvo pravnog lica, u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju. **Građani u mesnim zajednicama neposredno ili preko organa mesne zajednice mogu da ostvaruju svoja prava između ostalog i putem:**

- pokretanja inicijative za donošenje i izmenu propisa i opštih akata iz nadležnosti opštine;
- pokretanja inicijative za izdvajanje, spajanje i pripajanje naseljenih mesta iz sastava opštine;
- pokretanja inicijative za izgradnju, održavanje i korišćenje lokalnih puteva i drugih komunalnih objekata i načina obezbeđivanja finansijskih sredstava za tu namenu;
- pokretanje inicijative za komunalno uređenje naselja, održavanje čistoće ulica, uređenje i održavanje zelenih površina;
- raspisivanja i sprovođenja referenduma;
- zaštite i unapređenja životne sredine;
- održavanja i korišćenja poslovnog prostora datog na upotrebu mesnoj zajednici;
- zadovoljavanja potreba i interesa u oblasti civilne zaštite, odnosno zaštite od elementarnih i drugih nepogoda;
- društvene brige o deci i građanima različitih socijalnih grupa;
- realizovanja zajedničkih potreba u oblasti kulture, fizičke kulture, organizovanja kulturnih manifestacija i sportskih takmičenja;
- zadovoljavanja drugih zajedničkih potreba koje se utvrde statutom ili drugim aktima mesne zajednice.

U cilju transparentnosti i dostupnosti, spisak mesnih zajednica na području opština Medveđa, Bujanovac i Preševo se nalaze u narednom

delu publikacije. Za dobijanje kontakt podataka predsednika mesnih zajednica, potrebno je da se građani obrate opštinama (kontakti opština nalaze se na samom kraju publikacije).

SPISAK MESNIH ZAJEDNICA NA PODRUČJU OPŠTINE MEDVEĐA

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNİK MESNE ZAJEDNICE
1.	BOGUNOVAC	Novica Bogosavljević
2.	BOROVAC	Milutin Zarić
3.	BUČUMET	Sladan Svilenković
4.	VRAPCE	nije izabran novi predsednik
5.	VELIKA BRAINA	Radoje Knežević
6.	GAZDARE	Nebojša Kovinić
7.	GAJTAN	Stevan Žugić
8.	GUBAVCE	Zoran Uskoković
9.	GRBAVCE	Fetija Avdilji
10.	DRENCE	Slaviša Radojević
11.	ĐULEKARE	Dragan Ivanović
12.	KAPIT	Kadri Hiseni
13.	LECE	Mile Radović
14.	MAROVAC	Dragan Ristić
15.	MAĆEDONCE	Milivoje Gikić

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
16.	MEDEVCE	Nedeljko Perić
17.	MEDVEĀA	Goran Ivanović
18.	MRKONJE	Radoje Perić
19.	NEGOSAVLJE	Radovan Stanković
20.	PETRILJE	Milivoje Nikolić
21.	PUSTO ŠILOVO	Dragan Živković
22.	RAVNA BANJA	Marko Marko
23.	RUJKOVAC	Dragan Mladenović
24.	RETKOCER	Slaviša Milovanović
25.	SVIRCE	Hajdar Hajdari
26.	SIJARINA	Zoran Stanković
27.	SIJARINSKA BANJA	Dragan Denić
28.	SPONCE	Mileta Raičević
29.	STARA BANJA	Milan Draganić
30.	STUBLA	Dušan Minić
31.	TULARE	Milorad Mitrović
32.	TUPALE	Sokolj Haljimi
33.	CRNI VRH	Dragan Vučković
34.	ČOKOTIN	Bogosav Stanković

SPISAK MESNIH ZAJEDNICA NA PODRUČJU OPŠTINE BUJANOVAC

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
1.	BUJANOVAC	Božidar Tašković
2.	RAKOVAČ	Tomislav Arsić
3.	LEVOSOJE	Goran Atanasković
4.	KARADNIK	Ivica Stanković
5.	ZUŽELJICA	Boban Aleksić
6.	BARALJEVAC	Bogoljub Mitić
7.	KLINOVAC	Vlastimir Mišić
8.	SRPSKA KUĆA	Nenad Marinković
9.	KRŠEVICA	Andrija Stevanović
10.	SPANČEVAC	Siniša Stojilković
11.	LOPARDINCE	Goran Janjić
12.	LJILJANCE	Stojadin Dimčić
13.	BILJAČA	Jakup Dželjilji
14.	BRNJARE	Dragoljub Ilić
15.	KLENIKE	Saša Arsić
16.	JABLANICA	Dragan Jovčić
17.	ZBEVAC	Zoran Anđelković
18.	LUČANE	Isufi Ridvan

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
19.	LETOVICA	Amet Mustafa
20.	NESALCE	Basri Veselji
21.	BREZNICA	Bedri Sulejmani
22.	KONČULJ	Zuljćeflji Šerifi
23.	ZARBINCE	Bajram Seljami
24.	MUHOVAC	Dževat Asani
25.	SAMOLJICA	Ekrem Bisljimi
26.	DOBROSIN	Ferat Ferati
27.	VELIKI TRNOVAC	Agim Haliti
28.	OSLARE	Hasan Pajaziti
29.	TURIJA	Ibiši Sefket

SPISAK MESNIH ZAJEDNICA NA PODRUČJU OPŠTINE PREŠEVO

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
1.	NORČA	Arif Ibiši
2.	DONJE ŠOŠAJE	Ardian Aguši
3.	ALIDERCE	Bajram Jašari
4.	GOLEMIDOL	Agim Saćipi

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
5.	MADŽERE	Avdi Dželili
6.	ŽELEZNIČKA STANICA	Skender Limani
7.	ŽUJINCE	Selajdin Mustafa
8.	BUKOVAC	Isa Ajvazi
9.	KURBALIJA	Lutfi Hafizi
10.	MIRATOVAC	Merdžan Memiši
11.	CARAVAJKE	Zećirja Rašiti
12.	SLAVUJEVAC	Nenad Stanković
13.	BUKUREVAC	Armend Ibrahim
14.	RAJINCE	Ljulzim Velju
15.	TRNAVE	Rabit Redžepi
16.	ORAOVICA	Vebi Redžepi
17.	BUŠTRANJE	Sejdi Emini
18.	AŠANE	Ćemal Memeti
19.	CAKANOVAC	Boban Zlatković
20.	TRNAVSKA REKA	Branko Trajković
21.	SVINJIŠTE	Zoran Veličković
22.	RELJANE	Ajdin Ameti
23.	PREŠEVO I	Šefket Selimi

REDNI BROJ	MESNA ZAJEDNICA	PREDSEDNIK MESNE ZAJEDNICE
24.	PREŠEVO II	Ćani Neziri
25.	PREŠEVO III	Dževat Ajeti
26.	ČUKARKE	Ridvan Biljali
27.	CRNOTICE	Šemsi Etemi
28.	STREZOVCE	Dragan Veličković

Mesne zajednice imaju važnu ulogu kao oblik u kome se realizuje neposredno učešće građana, jer se određene potrebe i problem javljaju prvenstveno na nivou mesnih zajednica kao teritorijalnih i funkcionalnih celina.

5. ZNAČAJ SARADNJE SA ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA

U dosadašnjoj praksi se pokazalo da je saradnja javnog i civilnog sektora na svim nivoima vlasti, jedan od preduslova daljeg rasta i razvoja civilnog društva u Republici Srbiji, ali i ukupnog unapređenja rada institucija u cilju transparentnog donošenja odluka i njihove delotvorne i efikasne primene.

Jedinice lokalne samouprave (JLS) i lokalna zajednica predstavljaju ključne činioce u procesima koji su od značaja za život ljudi. Odluke koje

se donose na lokalnom nivou na najdirektniji način utiču na kvalitet života i imaju poseban značaj za građane.

Javnost u radu je preduslov koji se mora ispuniti kako bi se građani informisali o postignutim rezultatima i prepoznali potrebu za aktivnim uključivanjem kroz učešće u javnim raspravama, učešće u radu civilnog sektora, zastupanju stavova koji će imati za cilj unapređenje saradnje na svim nivoima. S obzirom na to da Zakon o lokalnoj samoupravi daje mogućnost JLS da mogu da saraduje sa nevladinim organizacijama, kao i da osnivaju stalna ili povremena tela za razmatranje pitanja iz njene nadležnosti, uključivanje organizacijama civilnog društva (OCD) u rad radnih tela bi omogućilo da se stavovi građana čuju na mestima odlučivanja. Kada bi saradnja sa OCD bila intezivnija to bi za rezultat imalo izgradnju demokratski čvrstih institucija. Potrebno je podizati svest u JLS o ulozi i značaju OCD u njihovim lokalnim zajednicama, kao i o potrebi organizovanja različitih oblika saradnje. Strateško definisanje odnosa i mehanizama saradnje sa organizacijama civilnog društva bi dovelo, do uključivanja u sve procese koji su od vitalnog značaja za lokalnu zajednicu.

Neophodno je da sa jedne strane, OCD jačaju svoje kapacitete za učešće u procesima donošenja odluka, a da, sa druge strane, više informišu nosioce funkcija i zaposlene u JLS o svom radu, kako bi relevantni akteri u sferi javnih politika prepoznali ulogu OCD. Zajednički nastupi civilnog sektora u predstavljanju projekata i stavova u okviru radnih grupa koje su formirane na nivou JLS, bi unapredili međusobnu koordinaciju i značajno doprineli boljoj povezanosti civilnog društva.

Stiče se utisak da se nije ustalila obavezna praksa uključivanja civilnog sektora, kao jedne od zainteresovanih strana, u procese strateškog planiranja na lokalnom nivou. Takođe treba istaći da su i predstavnici civilnog sektora pokazali malo interesovanje u formulisanju određenih javnih politika.

→ **Posebno obratiti pažnju!**

Smernice za uključivanje organizacija civilnog društva u proces donošenja propisa i Priručnik za primenu smernica su dokumenti sa kojima se moraju upoznati predstavnici organa jedinica lokalne samouprave, ali i organizacije civilnog društva, jer su u njima detaljno predstavljeni modeli saradnje sa organizacijama civilnog društva. Smernice su dostupne na sledećem linku: <http://civilnodrustvo.gov.rs/podsticajno-okruzenje/pravni-okvir/smernice.370.html>

6. KOMUNIKACIJA IZMEĐU NACIONALNOG SAVETA I GRAĐANA

Nacionalni savet predstavlja nacionalnu manjinu u oblasti obrazovanja, kulture, obaveštavanja na jeziku nacionalne manjine i službene upotrebe jezika i pisma, učestvuje u procesu odlučivanja ili odlučuje o pitanjima iz tih oblasti i osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije iz ovih oblasti. Radi ostvarivanja prava na samoupravu u navedene četiri oblasti, pripadnici nacionalnih manjina mogu da izaberu svoj nacionalni savet.

Nacionalni savet albanske nacionalne manjine (NSANM) ima ulogu u očuvanju kulturnog identiteta nacionalne manjina i doprinosi u ostvarivanju prava na učešće u društvu. NSANM se bira od strane pripadnike albanske nacionalne manjine na neposrednim izborima. Njegovo funkcionisanje je od suštinske važnosti za ostvarivanje politike multikulturalnosti i integracije nacionalnih manjina.

→ **Posebno obratiti pažnju!**

Nacionalni savet albanske nacionalne manjine je telo kojem se možete obratiti u vezi sa pojedinim pitanjima iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma. Ostala pitanja nisu u nadležnosti nacionalnog saveta. Sedište Saveta se nalazi u Bujanovcu, Karađorđa Petrovića broj 237, drugi sprat. Kontakt telefon i mejl adresa: 017/653-264; kksh.bujanoc@gmail.com.

Pripadnici albanske nacionalne zajednice redovno se obraćaju za pomoć i savet svojim predstavnicima u NSANM, međutim najčešći razlog za to su problemi koji nisu u nadležnosti saveta, kao na primer problemi oko državljanstva, loše ekonomske situacije, i slično. Strategija komunikacije sa zajednicom koju predstavljaju, uzimajući u obzir sve njene karakteristike može se ostvariti povezivanjem sa lokalnim organizacijama civilnog društva i pojedincima, kako bi ih u što većoj meri uključili u rad i aktivnosti NSANM. S obzirom na činjenicu da je albanska nacionalna manjina skoncentrisana na određenim delovima teritorije Republike Srbije, lakše je uspostavljanje kontakta građana sa predstavnicima Saveta. Građani treba efikasnije da koriste Savet, kako bi ovo telo koristeći svoje mehanizme moglo da obavlja svoj posao što efikasnije. U cilju bolje komunikacije sa pripadnicima svoje zajednice, direktnom interakcijom NSANM može promovisati svoj rad i nadležnosti. Samim tim odgovornost i obaveza članova ovog tela je da kroz svoje aktivnosti doprinesu ostvarivanju i zaštiti prava zajednice koju predstavljaju.

Opština	Kontakt	
Bujanovac	<i>Adresa</i>	Karađorđa Petrovića 115, 17520 Bujanovac
	<i>Broj telefona</i>	+381 17 651 – 013
	<i>Sajt</i>	http://bujanovac.rs/
	<i>Mejl</i>	<i>mayor.bujanovac@gmail.com</i>
Preševo	<i>Adresa</i>	Maršala Tita 36, 17523 Preševo
	<i>Broj telefona</i>	+381 17 660 820
	<i>Sajt</i>	http://presevo.rs/
	<i>Mejl</i>	<i>info@presevo.rs</i>
Medveđa	<i>Adresa</i>	Jablanička 48, 16240 Medveđa
	<i>Broj telefona</i>	+381 16 891 138
	<i>Sajt</i>	http://www.medvedja.org.rs/
	<i>Mejl</i>	<i>kabinet@medvedja.org.rs</i>